

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

I:4

2011-10-20

S2011/9210/FS
(delvis)

Läkemedelsverket
Box 26
751 03 Uppsala

Uppdrag angående förskrivning av licensläkemedel samt utbetalning av medel

---

Regeringen uppdrar åt Läkemedelsverket att kartlägga orsakerna bakom den ökade mängden ansökningar om licenser för försäljning av icke godkända läkemedel.

Kammarkollegiet ska, under 2011, för detta ändamål, engångsvis efter rekvisition, utbetala 350 000 kronor till Läkemedelsverket från anslaget 1:6 Bidrag till hälso- och sjukvård, inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslagspost 19 Omreglering av apoteksmarknaden. I rekvisitionen ska anges det diarienummer som detta beslut har.

Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2012. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet i samband med slutredovisningen, dock senast den 31 maj 2012.

Bakgrund

I Sverige finns drygt 9 000 godkända läkemedel innehållande cirka 1 600 olika läkemedelssubstanser. Trots detta kan en patient ibland ha behov av andra läkemedel eller läkemedelsformer. Ett alternativ kan då vara att förskriva ett licenspreparat. Licensläkemedel kan t.ex. vara läkemedel som ännu inte är godkända i Sverige. För sådana läkemedel kan det enligt 5 § tredje stycket läkemedelslagen (1992:859), om det finns särskilda skäl, lämnas tillstånd till försäljning av läkemedlet trots att det inte är godkänt eller registrerat.

Av förarbetena till läkemedelslagen framgår att licenser bör meddelas i den omfattning som behövs för att en god hälso- och sjukvård ska kunna erbjudas. I vissa fall finns det dock anledning att meddela licenser relativt restriktivt. Detta kan gälla t.ex. fall när ett godkännande av en produkt

har upphört att gälla på grund av att det brister i fråga om ändamåls-
enligheten. Likartad är situationen om en ansökan om godkännande
avslagits. I princip är det då inte aktuellt att meddela licens för nya
patienter. Ett annat fall gäller tiden efter det att en klinisk prövning
avslutats och ansökan om godkännande prövas av Läkemedelsverket.
Patienter som inte deltagit i prövningen bör i allmänhet inte efter licens
få tillgång till läkemedlet. De som deltagit i prövningen och anses vara i
behov av medlet kan eventuellt få tillgång till fortsatt behandling genom
att medverka i det fortsatta prövningsprogrammet. Vad som här anförs
får dock ses bara som allmänna riktlinjer för rättstillämpningen och det
ankommer på Läkemedelsverket att från fall till fall bedöma behovet av
licens (prop. 1991/92:107, s. 82).

Av 3 kap. 18 § läkemedelsförordningen (2006:272) följer att frågan om
försäljning av licensläkemedel prövas av Läkemedelsverket. Tillstånd till
försäljning av dessa läkemedel får meddelas för att tillgodose särskilda
behov av läkemedel i hälso- och sjukvården eller i den veterinärmedi-
cinska verksamheten.

Enligt Läkemedelsverkets föreskrifter om tillstånd till försäljning av icke
godkänt läkemedel (licensföreskrifter; LVFS 2008:1) kan licens medges i
form av enskild licens, generell licens eller beredskapslicens. En enskild
licens tillgodoser behovet av licensläkemedel för en enskild patient, ett
enskilt djur eller en enskild djurbesättning medan en generell licens till-
godoser behovet på en klinik eller liknande inrättning. En beredskaps-
licens tillgodoser hela Sveriges behov av ett licensläkemedel.

För närvarande mottar Läkemedelsverket över 70 000 licensansökningar
per år. Licensärenden är Läkemedelsverkets till volymen största ärende-
typ och antalet ansökningar är ökande. Regeringen bedömer att det finns
ett behov av ökad kunskap om de faktorer som ligger bakom denna
ökning. Läkemedelsverket ska därför kartlägga orsakerna till varför
antalet licensansökningar ökar. Läkemedelsverket ska vidare utreda
vilken eller vilka orsaker som medför den största andelen av ökningen.
Läkemedelsverket ska också analysera vilka åtgärder som skulle kunna
vidtas för att minska mängden licensförskrivningar utan att de nationella
medicinska behoven äventyras både vad avser humanläkemedel och djur-
läkemedel. Läkemedelsverket ska därutöver analysera vilka de vanligaste
orsakerna till avslag på licensansökningar är. Läkemedelsverket ska vidare
kartlägga vilka läkemedel som beviljas flest antal licenser årligen samt
vilka terapiområden dessa används inom. Läkemedelsverket ska även
utreda i vilken mån mängden licensansökningar samt beviljade
licenser skiljer sig från andra jämförbara nordiska länder.

Läkemedelsverket ska i sitt arbete samråda med Utredningen om vissa frågor om prissättning, tillgänglighet och marknadsförutsättningar inom läkemedels- och apoteksområdet (S 2011:07) vad gäller utredningens arbete om licensansökningar för djurläkemedel.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Mårten Kristiansen

Likalydande till
Kammarkollegiet

Kopia till

Socialstyrelsen
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Svensk Informationsdatabas för läkemedel
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Apoteksörening
Apotekens Service AB